

Bilag 5. Miljøvurdering

MILJØVURDERING AF AABENRAA KOMMUNES KLIMATILPASNINGSPLAN

Miljørapport

Indledning

I henhold til § 3 i Lov om miljøvurdering af planer og programmer (nr. 939 af 3. juli 2013) skal der udarbejdes en miljøvurdering af:

1. Planer som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, der er omfattet af lovens bilag 3 og 4.
2. Andre planer, som kan påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt.
3. Andre planer, som i øvrigt fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, som kommunen vurderer kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Aabenraa Kommune vurderer, at klimatilpasningsplanen er omfattet af § 3, pkt. 1 og pkt. 3, bilag 4 (nr. 10 om anlægsarbejder til bl.a. diger og opstuvning af vand), og at der skal foretages en vurdering af planens indvirkning på miljøet.

Miljøvurderingen belyser planens sandsynlige indvirkning på miljøet i bred forstand herunder befolkning og sundhed, natur, fauna og flora, jordbund, vand, spildevand, landskab og kulturmiljø. Der er dog foretaget en udvælgelse, så miljøvurderingen beskriver planens indvirkning på de emner, hvor der kan være en væsentlig påvirkning.

En række myndigheder og interessenter er blevet hørt mht. udvælgelse (scoping) af de mest relevante emner:

Offentlige myndigheder: Naturstyrelsen Odense, Sønderjylland og Vadehavet, Kulturstyrelsen, Miljøstyrelsen, Kystdirektoratet, Beredskabsstyrelsen, Vejdirektoratet, BaneDanmark, Museum Sønderjylland, Haderslev Stift, Region Syddanmark samt nabokommuner (Haderslev, Sønderborg og Tønder).

Organisationer og foreninger: Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Landbo Syd, LHN, De Danske Skovdyrkerforeninger

Der er kommet bidrag fra: Haderslev Stift, Haderslev Kommune, Museum Sønderjylland, Tønder Kommune og Naturstyrelsen.

Museum Sønderjylland gør bl.a. opmærksom, at der ved anlægsarbejde er risiko for at støde på jordfaste fortidsminder. Disse fortidsminder er beskyttet i henhold til museumslovens § 27 og museet vil derfor gerne orienteres, når der kommer konkrete anlægsprojekter.

Tønder Kommune skriver:

” Tønder Kommune vil gerne bemærke, at vi i forbindelse til scoping af forslag til klimatilpasningsplan 2013 for Aabenraa Kommune er særligt opmærksom på temaet Vand, herunder overfladevand. Her tænker vi særligt på vandløbene, som løber gennem både Aabenraa og Tønder Kommune. Klimatilpasningstiltag som måtte øge vandføringen til disse vandløb og klimatilpasning af selv vandløbende kan påvirke miljøet væsentlig i Tønder Kommune.

Tønder Kommune vil gerne både indgå i dialog med Aabenraa Kommune og udveksle erfaringer omkring klimatilpasning af vandløb.”

Naturstyrelsen skriver:

” Jeg har fået lidt yderligere information og talt med Hans Odgaard.

Ingen kommentarer til selve scoping men et ønske om at I, hvis muligt, i handleplanen medtager en indsats i skovene omkring Aabenraa.

Klimatilpasningsprojekter er højt prioriteret i Naturstyrelsen og jeg har som opgave i 2014 bl.a. at kontakte jer for at høre om vi sammen kan udvikle nogle konkrete klimaprojekter i skovene.

Da Aabenraa er omgivet af statsskov kan det være oplagt at forøge skovenes ”svampeeffekt” ved grøftelukninger, forsnævninger af afløb eller evt. lave et ”intelligent” klimaprojekt i Rise Enge hvor vi forbedrer afløbsevnen i sommerhalvåret og samtidigt forbedrer tilbageholdelsen af vand i vinterhalvåret.”

Planens indhold og formål

Klimatilpasningsplanen er udarbejdet af Aabenraa Kommune. Planen beskriver de historiske oversvømmelseshændelser i Aabenraa Kommune og det forventede fremtidige klimascenarie med hensyn til oversvømmelser fra havvand, vandløb og grundvand. Planen forholder sig til de kortlagte områder, hvor der forventes oversvømmelser, og sammenholder områderne med de beregnede værditab, som kan forekomme i forbindelse med oversvømmelserne. Ud fra denne vægtning er der i henhold til Miljøministeriets vejledning fremstillet risikokort, som viser de steder, der hovedsageligt bør beskyttes fremover.

Som grundlag for en prioritering af dette beskyttelsesbehov har kommunen opstillet visioner, mål og principper. På baggrund af disse udpeges en række områder, hvor der er planlagt beskyttelseskrav i forbindelse med fremtidige anlæg.

Prioriteringen resulterer i retningslinjer, som lægges ind i Kommuneplanen via et kommuneplantillæg. Retningslinjerne danner baggrund for de lokalplaner, som fremover skal udarbejdes ved nye udlæg eller ændringer af eksisterende områdebestemmelser.

Planen indeholder desuden en liste over forslag til eventuelle fremtidige projekter, som kan igangsættes med klimatilpasning for øje. Projekterne er dog ikke detaljerede og er ikke vurderet økonomisk på nuværende tidspunkt.

Klimatilpasningsplanen har sammenhæng med kommunens Beredskabsplan og med Spildevandsplanen.

Alternativer

Alternativet til vedtagelse af klimatilpasningsplanen er, at planen ikke gennemføres (0-alternativet), idet der ikke i dette planforslag arbejdes med andre typer af alternativer.

I skemaet her er planens væsentligste retningslinjer sammenlignet med 0-alternativet:

Retningslinje	Virkning på miljøet	0-alternativ
Befæstelsesgrad A	Mindre vand til afledning i kloak eller andetsteds	Mere vand til afledning
Kystsikring B, C	Undgå vand i bygninger og på veje	Vand i kældre, veje ufarbare
Byudvikling D	Undgå flere ramte bygninger	Krav om tiltag til at imødegå problemer
Nedsivning E	Mere regnvand til grundvand	Mere vand til afledning
Afledning af regnvand F, G, H,	Mindre kloak-behov ved skybrud Flere rekreative værdier	Større kloak-behov ved skybrud
Sikring af kloakudløb I	Undgå tilbageløb/ overløb	Tilbageløb/ overløb
Overskudsjord J	Undgå spredning af forurening	Spredning af forurening
Vandløb i byer K	Undgå oversvømmelser Opmagasiner af vand	Mulighed for oversvømmelser

Planen fastlægger kun overordnede retningslinjer for fremtidige arealanvendelser og projekter, og det vurderes, at det ikke vil være relevant at øge detaljeringen af vurderingerne.

Samlet set vurderes det, at 0-alternativet vil medføre en stor sårbarhed overfor oversvømmelser, og at oversvømmelsesproblemerne vil blive større som følge af de fremtidige klimaforandringer.

Relevante miljøproblemer

De eksisterende problemer, som planen retter sig imod, er oversvømmelse forårsaget af havvand i de lavtliggende områder i Aabenraa by og oversvømmelse forårsaget af regnvand sammenholdt med kloakeringskapaciteten i kommunen som sådan (vist på Bilag 2 i klimatilpasningsplanen).

De miljømæssige problemer, der knytter sig til sådanne hændelser, er ud fra scopingens vurderet at være:

- Tilgængelighed på veje

- Ulykkesrisiko
- Ændring af § 3 områder
- Kloakeringsbehov
- Sårbarhed overfor klimaændringer
- Landskabsværdier
- Kulturmiljøer
- Materielle værdier

Klimatilpasningsplanen har til hensigt at modvirke disse problemer.

De emner, hvor planen ikke forventes at løse de ovennævnte problemer, men derimod at skabe problemer, er beskrevet under punktet "Begrænsning af negativ indvirkning".

På internationalt niveau stiller Habitatbekendtgørelsen (nr. 408/2007) krav om, at planen ikke må skade Natura 2000 områder.

Habitatområder (dir. 92/42/EØF9 og Fuglebeskyttelsesområder (dir. 79/409/EØF), som ligger i kommunen:

- Tinglev Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose
- Sønder Ådal
- Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark
- Frøslev Mose
- Bolderslev Skov og Uge Skov
- Vidå, Rudbøl Sø og Magisterkogen

Områderne er kort beskrevet i Bilag 2. "Internationale naturområder". Aabenraa Kommune har udarbejdet Naturplaner og Vandplaner for de fleste af disse områder.

Klimatilpasningsplanens retningslinjer kan eventuelt medvirke til at skaffe højere grundvandstand og periodevis oversvømmelse på udvalgte arealer, hvilket ikke vil være i uoverensstemmelse med målsætningerne for Natura 2000 områderne.

Det vurderes derfor, at planen ikke vil skade disse områder.

Vurdering af de relevante miljøpåvirkninger

Miljøvurderingens detaljeringniveau skal afpasses efter klimatilpasningsplanens detaljering (§ 7 stk. 2). Klimatilpasningsplanen er en overordnet planlægning, som angiver retningslinjer for fremtidige projekter og arealudlæg. Disse skal beskrives mere i detaljer i forbindelse med den senere udarbejdelse af lokalplaner og handleplansprojekter. Planen fastlægger kun i meget begrænset omfang konkrete handlinger, og retningslinjerne lægger op til en nærmere beskrivelse, når de enkelte projekter skal virkeliggøres. Miljøvurderingen foretages derfor ligeledes på et overordnet niveau.

I Bilag 1. "Relevante miljøpåvirkninger" ses vurderingen af hvilken påvirkning, planens retningslinjer forventes at få på det omgivende miljø i bred forstand.

Begrænsning af negativ indvirkning

De vurderede negative påvirkninger:

- Mindre bosættelse i kystområder og evt. forringelse af landskabelige værdier her.
- Udtagning af landbrugsjord til bassiner.
- Større udbredelse af våde naturområder evt. på bekostning af tørre naturområder.
- Høj sikringskote kræver ekstra anlægsudgifter.

Planlagte foranstaltninger for at undgå eller begrænse de negative påvirkninger:

Ved planlægning af fx diger kan der inddrages landskabsarkitekter og arkitektoniske hensyn, så anlæggene evt. kan medvirke til at forskønne kystområderne.

Placering af regnvandsbassiner kan inddrage muligheden for at anvende lavtliggende arealer, som i forvejen kun udnyttes ekstensivt.

Ændring af naturtyper kan formodentlig ikke forhindres, og vil forekomme uanset planens retningslinjer.

De ekstra anlægsudgifter vil formodentlig blive modsvaret af færre udgifter til skadesopretning efter oversvømmelser og evt. af lavere forsikringspræmier.

Overvågning

Der planlægges ikke iværksat en egentlig overvågning af planens konsekvenser på miljøet. Det vil dog løbende blive registreret, hvilke konsekvenser de foreslåede retningslinjer får, bl.a. i forbindelse med Beredskabets opgaver.

Det foreslås desuden, at der i forbindelse med kommuneplanrevisionen foretages en evaluering af hvilke retningslinjer, der har været taget i anvendelse i de forløbne år og en vurdering af effekten af disse på både oversvømmelserne og miljøet.

Overvågningen må afklare, om de positive og negative konsekvenser har fundet sted som forventet.

Samlet miljøvurdering

- Planen forventes at have positiv effekt på kommunens robusthed ifm klimaændringer, såsom fx bedre trafikal tilgængelighed på eksisterende veje.
- Planen forventes ligeledes at have en positiv effekt på at sikre boliger og virksomheder og de medfølgende materielle værdier.
- Planen lægger endvidere op til, at klimaændringer bruges positivt i forbindelse med friluftsliv og rekreative områder.
- Planen vil sikre, at spildevand mv fortsat håndteres forsvarligt.
- Omkring naturforhold forventes der større ændringer i flora og fauna over en længere årrække grundet klimaændringerne, og planen forventes ikke at kunne hindre dette. Nogle af de områder, der fremover oversvømmes, kan være velegnede til naturgenopretningsprojekter.
- Der kan evt. skulle udtages landbrugsjord til bassinformål.
- Landskabelige værdier fx langs kysten kan blive skæmmet af digebygning.

Miljøvurderingen viser, at de mål, principper og retningslinjer, der tages i anvendelse i klimatilpasningsplanen, har både positive og negative konsekvenser. De retningslinjer, der tages i anvendelse for at undgå fremtidige klimatilpasningsproblemer, har en positiv effekt i forhold til at nedsætte mængden af oversvømmelser, men der kan naturligvis også være nogle medfølgende negative konsekvenser ved disse retningslinjer. Overordnet set vurderes de positive konsekvenser af planen at være større end de negative.

Bilag a. Relevante miljøpåvirkninger.

Bilag b. Internationale naturområder.